

SB 2370.

Tolna

vármegye

Simonföldi

járás

Kölesd

(~~184~~) jegyzőség

Közigazgatási tájékoztató lap

Kölesd

nagy (his) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a múltban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebeleztetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a őszébe?

1.) A község keletkezésére mitató 'Tájékoztató' iratok nem állnak rendelkezésre. - A kölesdi egyház 1916 körül kezdve vezetett anyakönyv-vezetése előlapján feljegyzve található hogy Kölesd a kiterjedt várostól város volt.

2. Területváltozások, határrész (puszta) átsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiálás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok,rendelet száma, közlendők.)

2.) Kölesd 1910 évben Gyindlásfalud kötelekbe tartozott Felsőhidvig és Pórhád pünteke csatoltattak /; Tolnavármegye tshl. 66/1877/1910. 15890 elisp/409

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a múlt-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi-urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

3.) Mezőváros

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszajelődés).

4.) Nagyközség

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területéhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

5.) Változás nem történt

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? a köztudomás vagy monografiák szerint).

6.) Nincsenek.

Hölesd a Lisz-erőmű mentén, a Hamvavédő Hístermés községtől 2 km. - Borjádától 5 1/2 km. Hajduszentől 7 1/2 km. Felsőmenától 8 és 1/2 km. Gyúdlóerődől 11 km-re, fekszik a község határa dombos. A község határát a Lisz és Lőrinc erőműnek és a Hidas-patak szelike át.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

4664 kat. hold (birtokcivék adatai alapján).
 3276 k. hold szántó, 299 k. hold rét (kaszáló),
 286 k. hold szőlő (beültetett), 316 k. hold legelő,
 150 k. hold erdő, 11 k. hold nádas,
 326 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok, mocsár, kőbánya).

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mely név alatt és mekkora a területük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mely területük (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

Nygen, Felsőhidvég és Pritkád puszták és Hölesdi Major.

Nincsennek

Nincsennek

A község vázlatos térképe csatolva ..... db
 nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

1982 lélek.
 284 r. kath., 1 g. kath., 998 ref.,
 675 ág. h. ev., 30 izr., - egyéb
 7968 magyar, 14 német, - tót,
 - rutén, - oláh, - horvát,
 - egyéb.

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földművelés, ipar, bányászat, földművelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házadózási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

*Belterületen 1698 lélek Felsőhidvég pusztán 139 - Pritkád pusztán 21 - Hölesdi majorban 124 lélek. -
 egyéb lakott helyek, telepek nincsennek.*

Földművelés

*Belterület: 376 ház 769 lakásrész
 Felsőhidvég pta., 1 " 15 " "
 Pritkád pta 1 " 7 " "
 Hölesdi major 1 " 14 " "*

*Állami községi épület nincs. Fekvésű községi épületek: r. kath. templom, iskola és tanító lakás. ref. templom, paplak, iskola és tanító lakás. - 2 - ág. h. ev. templom, paplak, iskola és tanító lakás.
 Községi községi épületek V. 1. alatt.*

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Előljárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Bíró. Törvény- (másod-) bíró. 10 esküdt,

(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám _____

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

2 jegyző, _____ segédjegyző, két orvos

két állatorvos, _____ irodai alkalmazott,

_____ pénztári alkalmazott, _____ egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

Napidíjas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

_____ kisbíró (küldönc), _____ 2 bába,

2 éjjeli őr és _____ 3 gazdasági alkalmazott.

A jegyzőség székhelye és távolsága:

helyben km.

2. A községi képviselőtestület létszáma:

12 virilista, 12 választott tag, 3-3 pót tag

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

1 A község 12 választókerületet alkot.

12 választókerület és 3 póttagot választott.

Nincs

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható útvonalon):

Lepekward 24 km.

Gyánta 12 km.

Gyánta 12 km.

helyben km.

A járás székhelye és távolsága: (ugyanagy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrség és folyamőrség székhelye és távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és lány tagból áll?

rendőrség helyben km.
folyamőrség nincs

Van, _____ 2 tag. Nincs.

Van. Nincs.

Van-e a községben toloncállomás?

Fel van-e ruházva az előljáróság cselédügyi iráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

6. A községi tűzoltóság szervezete:

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság _____ tag.
Kötelezett tűzoltóság.

Van. Nincs.

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Van. Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Kőr orvos székhelye és annak távolsága: helyben ..... km.
 Hány magánorvos lakik a községben: magán orvos nincs .....
 Községi bábák száma: kettő .....
 Körbába lakóhelye és annak távolsága: nincs ..... km.
 Okleveles magánbábák száma: kettő .....
 Legközelebbi gyógyszerár hol van és milyen távol? Gyógyszerár helyben ..... km.
 Legközelebbi közkórház hol van és milyen távol? Szekesváradon 24 ..... km.
 Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény? Van ..... szegényház ..... Nincs.
 (Árvaház, gyermekmenhely telep)
 9. A gondozott szegények száma: ..... intézeti ápolásban, ... magán ápolásban.
 Elhagyott gyermekek száma? ..... 1 gyermek.
 10. Milyen a község ivóvíze? Jó .....
 Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke? Nincs .....
 Kutvíz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó. Nincs .....
 Van-e csatornázása? Nincs .....
 11. Korcsmák és vendéglők száma? 3 ..... kocsma, 1 ..... vendéglő, ... kávéház.
 Van-e szálloda, fogadó és hány? Nincs .....
 Van-e községben közfürdő? Nincs .....
 12. Van-e a község határában gyógyfürdő, üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra? Nincs .....
 A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva? Nincs .....

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága: Szekesvárad 24 ..... km.
 Kir. járásbírószék székhelye és távolsága? Gyánka 12 ..... km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága: Szekesvárad 24 ..... km.
 Kir. adóhivatal székhelye és távolsága: Gyánka 12 ..... km.
 Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi kirendeltség, székhelye és távolsága: Gyánka 12 ..... km.
 Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága: Ondopost 153 ..... km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu néptanoda van a községben, (megjelölve a tantermek tanerők számát: állami; közs., felekezeti isk., n., felsőbb népisk., polgári iskola stb.)
2. Középkiskolák vagy más szakiskolák (iparosiskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok neve, tantermei és a tanerők száma:
3. Óvodák jellege, száma és tanereje: Nyári menedékház van-e?
4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:
5. Kir. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

Három felekezeti elemi népiskola van a községben és még mindig 2 kath. egy tanterem, egy tanítóval, - ref. két tanterem 2 tanítóval, egy k. ev. egy tanterem egy tanítóval.

Nincs.

Egy állandó gyermekmenekház egy menedékházalakkal.

Egy levente egyesület

Szekszárd 24 km.

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és fiókegyházak? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli fiókegyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházközséghez tartoznak: Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:
7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy nona visitation alapuló, vagy a hívők helyett államtól kötelezettsége és mily teherrel jár?
8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek közt: (párbeszéd és egyénenként időről-időre kiadott adó stb.) Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)
9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

Vannak. Ref. anyakönyvi kerület a vármegyében. Ref. egyházközséghez tartozik. Püspökséghez (Püspökség) egy k. ev. anyakönyvi kerület a vármegyében. Püspökséghez (Püspökség) egy k. ev. anyakönyvi kerület tartozik. Püspökséghez (Püspökség) egy k. ev. anyakönyvi kerület tartozik. Püspökséghez (Püspökség) egy k. ev. anyakönyvi kerület tartozik. Püspökséghez (Püspökség) egy k. ev. anyakönyvi kerület tartozik.

Nincs.

Az iskolaszék végzi az egyház közigazgatását.

Nincs egyházi szervezetek működése.

Az iskolaszék végzi az egyház közigazgatását.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?
11. Műemlék, természeti emlékszóbor, honvédműemlék vagy elesett hősök emléke?
12. Van-e állandó vagy időszakos színház, népszerű előadások stb. Mozgóképek. Kulturális egyesületek.
13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkássegylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint sorolva.)

Az 13. pont alatt felsorolt három egyesületnek külön könyvtára van.

Másuttal is.

Nincs.

Polgári olvasóterem (konferenciaterem), Földművelésügyi olvasóterem, - Gyermek olvasóterem.

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országut, megyei ut, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

A község belterületét a Szekevárd-símen-Tornyai és Paks. Kölesdi Tárvány határvégi út-
valól szeli át, a község határában a fű és
fűvir hídja van. -

2. Vasúti összeköttetése, fő- vagy mellék-
vonalak, van-e vasúti állomása, mi az elnevezése,
megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari
és kisvasutak. Közúti vasutak.

A község a Szekevárd - mátyásfalvi helyi
állomások között van legközelebb. Fenti
állomása Kölesdi - Tengelényi 8 km. távolságra, az áll.
mátyásfalvival mátyásfalvi helyi állomás
Paksán van legközelebb a községtől 27 km. -

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy
attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó
állomás?

Van posta és távíró állomása -

Van-e posta, távíró, távbeszélő állomása?

3. Melyik községi közlekedési útvonalhoz
járul hozzá a község?

Nincs községi közlekedési útvonalhoz
járul hozzá a község.

Községi (közúti) utak hossza?

6.5 km.

Van-e kövezet-vámszedési joga.

Igen. — Nem.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

Nagybirtok nincs. — Középbirtokok 3.
Pappath Péterné és Gyál. Lakóháza Felsővidékre
632 kat. hold. — Pórák Ferencné és Andor Kölesdi
377 400 kat. hold. Péter és Andor 162 kat. hold.
Kis és törpe birtok átlagos kiterjedése 5 kat. hold

mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Nyomásos gazdálkodás van. Nincs szervezve a birtokossági tanács. -

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van. — Egy törpebirtokossági legelő 130 kat. hold

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Nincs. -

Van-e legelő-rendtartás?

Van. -

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Nincs. -

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Szekevárd 24 km. -

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

Nincs. -

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Van 120 fős.

Be van-e ültetve?

Be van ültetve

7. Vízrendező és hasznosító társulat. Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

8. Állattenyésztési viszonyok. Állatok száma: tenyészállatok száma,

alkodó tenyésztési irány:

Örállatorvos székhelye és annak távolsága.

Vízrendező és hasznosító társulat, a Nádor és Tarna területén Székesfehérváron. - Van két vízi-malom

Székesfehérvár 92 km.

182 ló, 473 szarvasmarha, -
1424 sertés, 496 juh -

Örállatorvos helyben km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, b). Kié a vásártartás joga?

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptőkéje (sorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Van-e a községben ipartestület?

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos gysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint sorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

12. Magánkezelésben álló közművek:

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. Bányák száma és jellege.

Állandó bányauzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

14. Házipar és annak jellege.

Helyben

Újvárosra

Van 4 országos és kirakós és állatvásár is hetenteként egyet vasárnapon betárolás előtt felhajtás nélkül. A vásártartás joga a községre. A mérték-hitelesítő hivatal Székesfehérváron a hordó-hitelesítő gyűjtőben.

Vásártartás keddi és pénteknapon

Hitelintézeteket és pénzügyintézetet nincs

szövetkezet. Hitelművelésnél pénzhitel és kölcsönnyújtás a főtevékenység. - Hangerő-forgatási és élelmiszeripari szövetkezet.

Iparszak: cipész, ruhás, papírtalpas, bogrács készítés, nyújtó, kőműves, vas, kovács, lakatos, bányász, kőműves, mészáros, bútorkészítés, orvosi, kőművesipari, kőműves és borbély.

Ipartestület nincs. - Gyármolau 60 lóerős 5 munkás, Gyármolau kőműves 20 lóerős 4 munkás, Gyármolau fűtésipari 16 lóerős 3 munkás, Gyármolau 20 lóerős 4 munkás.

Székesfehérvár 92 km.

Székesfehérvár 24 km.

Villanyvilágítás Álló Villamosok Álló Villamosok

Nincs munk.

Nincs.

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben tölthető ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világító és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi kocsmá stb.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

1. Teljes községi háza és jegyzői lakás 21 lakás
2. Állásbörög, romok maradvány 8 lakás, 3. - Halottas ház és járókany kórház 3 lakás, 4. - Pórtartás lakás
5. Pórtartás és lakás 4 lakás, 6. - Községi emelet, magyarsági 20 lakás, 7. - Légióház lakás
8. Körjegyzői lakás 1 lakás.

Hírvivői lakás a körorvos magán tulajdona.

57.

..... kat. hold szántó és rét, ...

..... legelő, ... kat. hold erdő,

egyéb .....

6 kat. hold házilag és 18 kat. holdat haszonbérileg

Jegyzői földjavadalma 13 kat. hold.

Községi juttatás (bérlet) Körjegyzői

Vásárlási, vevési jog - Községi magyarsági lakás (bérlet)

Földadó 7.471.500 K f. Házaadó 1.009.535 K

..... f. Ált. kereseti adó ..... K ..... f. Társulati adó ..... K ..... f. Vagyon- és jöv.

adó ..... K ..... f.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

"Nővelő" hivatás és járadék létrehozása.

A község pecsétjének lenyomata:

[Handwritten signature]
Községi (kör-) jegyző.